

Як свідчить досвід ЦМП, в цих умовах адміністрації недостатньо бути лише ланкою, яка забезпечує зв'язок даних суб'єктів, вона має бути провідником концепції, що побудована на партнерських відносинах. Саме тому, однією з найважливіших функцій адміністрації, поряд з організацією навчального процесу, є пошук ефективних способів взаємодії між студентами та викладачами.

В арсеналі адміністрації є ціла низка способів і методів, за допомогою яких здійснюється аналіз системи прямих та зворотних зв'язків, що формуються в процесі навчання. Так, наприклад, на основі анкетування, проведеного серед студентів, було здійснено оцінювання не тільки рівня викладання вивчених дисциплін (у розрізі окремих предметів, програм, викладачів та форм проведення занять), а й визначено, які форми проведення занять є більш ефективними в контексті даного предмета та усунення яких саме недоліків сприятиме зростанню результативності. Крім того, на основі аналізу особистих вражень студентів (відображених у коментарях до анкети) з'ясовано, що найкращі результати були отримані в умовах поєднання високого професійного рівня викладання з яскравими особистими якостями викладача, реалізованими саме в умовах партнерської взаємодії. Високу оцінку отримали викладачі, які активно використовують інтерактивні форми навчання, застосовують аудіовізуальні технології та інноваційні методики, що мають практичну спрямованість.

Отже, аналіз досвіду застосування концепції партнерства в навчальному процесі ЦМП дає можливість зробити наступні сміливі пропозиції:

«додайте одну частину неформального навчання до однієї частини академічної освіти та поєднайте їх у навчальних аудиторіях, в електронному навчанні та в інтерактивних семінарах, реалізуйте все це в партнерському середовищі, й у вас є новітні рецепти для вдосконалення системи освіти».

*О. С. Літошенко, доц., кафедра
правового регулювання економіки*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЦМП

Однією з провідних спеціалізованих магістерських програм у Центрі магістерської підготовки є програма «Правове регулювання економіки», якою керує декан юридичного факультету, док-

тор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України
Опришко В.Ф.

Зазначена програма у 1999 р. виграла грант програми міжнародної технічної допомоги «Tempus-Tacis» і стала предметом активної співпраці юридичного факультету КНЕУ з юридичними факультетами провідних університетів та інших вузів європейських країн: Університету Носамбрія м. Нью-Касл (Велика Британія), Філіпс-університету м. Магдебург (Німеччина), Віденського університету, університету м. Неаполя (Італія) та низкою вищих навчальних закладів інших країн.

У 2006 році на юридичному факультеті відбулося відкриття ще однієї магістерської програми за спрямуванням «Міжнародне економічне право». Цей проект також виграв міжнародний грант по лінії «Tempus-Tacis». Нині юридичним факультетом проводиться копітка роботи щодо відкриття відповідної спеціалізованої магістерської програми у Центрі магістерської підготовки.

Особливості магістерської програми «Правове регулювання економіки» полягають у тому, що вона складається на 20% з економічних дисциплін та на 80 % — з юридичних, а також включає низку спеціальних курсів, що передбачають поглиблену фахову підготовку у сфері правового забезпечення господарської діяльності та підприємництва. Це дозволяє студентам одержати знання не лише в системі сучасного українського права, але й у сфері регулювання економічних та зовнішньоекономічних відносин.

Забезпечують реалізацію магістерської програми на високому рівні найбільш досвідчені працівники з професорсько-викладацького складу кафедр юридичного факультету — викладачі та науковці, які спеціалізуються у галузі теорії та історії держави і права, конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального, фінансового, банківського, господарського, міжнародного права тощо. Факультет періодично переглядає перелік викладачів, які забезпечують навчальний процес у ЦМП, у бік максимального залучення найбільш кваліфікованих кадрів з відповідними науковими ступенями та вченими званнями.

Зокрема, викладання такої фундаментальної для юристів дисципліни, як «Теорія держави і права» здійснюється кандидатом філософських наук, професором, завідувачем кафедри теорії та історії держави і права Шульженком Ф. П. Дисципліни базової підготовки викладаються фахівцями у відповідних галузях права: «Адміністративне право» — кандидат юридичних наук, доцент Макаренко А. В., «Кримінальне право» — кандидат юридичних наук, доцент Перепада О. В., «Цивільне право» — кандидат юридичних наук,

доцент, завідувач кафедри цивільного та трудового права, визнаний фахівець-цивіліст Омельченко А. В. Дисципліни практичного спрямування переважно викладають фахівці з досвідом відповідної практичної діяльності: «Адвокатура» — кандидат юридичних наук, доцент, фахівець з багаторічним досвідом практичної адвокатської діяльності Яновська О. Г., «Нотаріат» — досвідчений практикуючий нотаріус Меліхова О. В. Одну з найважливіших дисциплін спеціальної підготовки за програмою — «Міжнародне економічне право» викладає доктор юридичних наук, професор, видатний вчений, керівник магістерської програми Опришко В. Ф.

Викладачі дисциплін магістерської програми пропонують студентській аудиторії найновіші досягнення вітчизняної юриспруденції та особисті наукові здобутки, які неодноразово були апробовані на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних семінарах, конференціях тощо. Зокрема, з дисципліни «Міжнародне економічне право» в якості основного підручника для опанування дисципліни студентам пропонується однойменний підручник під редакцією Опришко В.Ф.; з такої навчальної дисципліни, як «Правове регулювання страхової діяльності», студентами використовується підручник «Правові основи страхування», автором якого є викладач зазначеної дисципліни Мачуський В. В.

Значна частина викладачів має досвід практичної юридичної діяльності в різноманітних державних установах, міністерствах, відомствах, правозастосовчих органах тощо. До того ж усі викладачі періодично проходять стажування в державних органах, організаціях, юридичних фірмах, а також в університетах-партнерах з європейських країн, з якими співпрацює юридичний факультет. Завдяки цьому викладачі досконало володіють найсучаснішими прогресивними методиками навчання, які успішно запроваджують у своїй педагогічній діяльності.

Традиційно магістратуру характеризують якісно нові навчальні програми та передові форми організації навчального процесу. Саме в ЦМП започатковуються й активно впроваджуються такі ефективні методи, як візуальні лекції, проблемні лекції та лекції-дискусії, ситуаційне моделювання, «мозкові атаки», рольові ігри, комплексні тренінги тощо. Важливою компонентою навчальних технологій, які використовуються в ЦМП, є кейс-методи, мультимедійні засоби тощо. Такі методики спрямовані на активізацію процесу навчання, оскільки перетворюють студента із пасивного слухача на активного учасника.

Найважливішою складовою навчання в магістратурі, завершальним етапом навчання, підведенням підсумків є підготовка магіс-

терської дипломної роботи. Тому саме цьому етапу приділяється надзвичайно велика увага з боку керівника магістерської програми та усіх викладачів. І саме магістерських дипломних робіт стосується одна з найбільш істотних новел, започаткованих юридичним факультетом.

З метою підвищення якості написання магістерських дипломних робіт, більш тісного їх зв'язку із реальною професійною діяльністю наших слухачів, набуття ними більш глибоких знань в обраній сфері. Починаючи з 2005 року рішенням Вченої ради юридичного факультету запроваджена практика формування тематики магістерських дипломних робіт для студентів ЦМП з урахуванням місць роботи студентів. З того часу зазначена тематика розробляється фахівцями факультету для кожного студента індивідуально з урахуванням його місця роботи і включає 3—4 унікальні теми магістерської дипломної роботи (у тісному зв'язку з професійною діяльністю та місцем роботи) на особистий вибір студента.

Такий підхід дозволяє значно підвищити якість підготовки магістерських дипломних робіт, сприяє самостійності їх виконання, забезпечує більш тісний зв'язок з реальним життям та функціонуванням конкретної установи, де працює студент. До того ж під час процедури прилюдного захисту значно впевненіше почувують себе саме ті студенти, дипломні роботи яких виконані в межах професійної діяльності.

Протягом останніх трьох років така процедура формування тематики магістерських дипломних робіт показала свою ефективність і підтвердила доцільність її запровадження. Отриманий нами позитивний досвід поступово вивчається, аналізується і впроваджується у навчальний процес іншими факультетами Університету.

Таким чином, магістерська програма «Правове регулювання економіки» ґрунтується на гармонійному поєднанні традиційної академічної освіти зі спрямованістю навчання на практичну юридичну діяльність. Студенти зазначеної програми мають можливість оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками висококваліфікованого юриста, що спеціалізується у сфері господарського права, який буде конкурентоспроможним на сучасному ринку праці, особливо в умовах інтеграції України у світове співтовариство та розширення сфер її міжнародного співробітництва, та який своєю діяльністю сприятиме економічному і соціальному розвитку всієї держави.

Необхідно зазначити, що професійні знання та навички, одержані студентами, задовольняють найвищі кваліфікаційні вимоги

освітніх стандартів фахової підготовки юристів. Так, за роки існування ЦМП випускники програми «Правове регулювання економіки» поповнили органи державного управління, податкової адміністрації, Національний банк України, комерційні банки, міністерства і відомства, судові органи різних інстанцій, правоохоронні органи (прокуратуру, органи внутрішніх справ, органи юстиції, нотаріат, адвокатуру), різноманітні приватні комерційні структури, вищі навчальні заклади тощо, займаються науково-дослідною, нормотворчою та іншою юридичною діяльністю, обіймають посади середньої та вищої ланки управління. Випускниками ЦМП також є народні депутати України, багато відомих політичних та громадських діячів.

*Н. П. Москалюк, канд. екон. наук, доц.,
кафедра макроекономіки та державного управління*

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНОГО ПІДХОДУ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ НА МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМАХ

Соціально-економічний розвиток країни в сучасних умовах висуває нові задачі та ставить проблеми перед фахівцями різних сфер та галузей діяльності. Навчання впродовж всього життя стає нормою сьогодення. Сучасний ринок праці розширює коло компетенцій, необхідних для виконання службових обов'язків у державному секторі та для ефективного ведення бізнесу в підприємницькій діяльності.

Традиційні компетенції, які характеризуються використанням професійних навиків, спрямованих на реалізацію типових задач, не відповідають реаліям швидкозмінних процесів сучасного соціально-економічного розвитку країни. З'являються нові види компетенцій, обумовлені гнучкістю до ситуативних змін в економічному житті суспільства. До таких компетенцій слід віднести міжособистісні, системні, розширюються інструментальні компетенції.

Так, до *міжособистісних компетенцій* відносяться:

- здатність працювати в команді;
- здатність до критики та самокритики;
- міжкультурний (кросс-культурний) менеджмент;
- здатність спілкуватися з фахівцями з інших сфер діяльності;
- здатність працювати в міжнародному середовищі.